

լեզուներ սովորելով՝ երբեք անուշադրութեան ու մոռացութեան չեն մատնուած իրենց մարմին ու արիւն դարձած մայրենի լեզուն ու գրականութիւնը։ Մեր դրացի վրացիք նոյն իսկ մահմեդականութիւն ընդունելուց յետոյ դարերի ընթացքում պահպանել են իրենց մայրենի լեզուն, այն ինչ Վրաստանում ապրող հայերի մեծամասնութիւնն այն աստիճանին իւրացրել է վրացերէն ու մոռացել հայերէնը որ վերջերս վրացի ազգասէրները վրացախօս հայերին անուանեցին լուսաւորչական վրացի...

Պ. Շևոտի «Հնչակը» ուղղուած է թրքախօս տաճկահայերին և լի է դառն ճշմարտութիւններով. տաճկահայ գաղթականը նոյն իսկ օտարութեան մէջ (Սև ծովի ափերին) խօսում է տաճկերէն և մոռացութեան տալիս իւր մայրենի լեզուն. զարմանալի բան. տաճկահայ գաղթականը ատելով ատում ու զգում է տաճիկներից, նրանց է համարում իւր դժբաղդութիւնների ու թշուառութիւնների պատճառը, բայց միևնոյն ժամանակ նրանց լեզուով է խօսում շարունակ. սրտի ու մտքի այս հակասութեան պատճառը միմիայն ինքնաճանաչութեան պակասութիւնը կարող է լինել։

«Հնչակի» լեզուն ռուսահայ և տաճկահայ բարբառների խառնուրդ է ներկայացնում. այս հանգամանքը հեղինակը բացատրում է նրանով, որ տաճկահայ գաղթականները հասկանան իրեն. այդ դէպքում աւելի լաւ կլինէր, եթէ գրուած լինէր մաքուր տաճկահայ բարբառով։ Գրականութեան մէջ լեզուն պէտք է որոշ պահանջներին բաւականութիւն տայ և կողմնակի նպատակներին չպէտք է զոհուի։

ԲՐԻՉ

Ստացուած գրքեր

Նիկ. Լալայեանց. Արդարութեան նշանակութիւնը կեանքի մէջ. 1 ընդհանուր դատողութիւններ. Թիֆլիս. 1906. Գ. 10 կ.

Օրացոյց 1906 թուի ս. էջմիածին սպած. Նուէր Ազգիս Վեհ. Հայրապետից.

» հրատ. ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Հայոց.

» Կ. Պօլսոյ։

Արսէն ա. ք. Բագրատունի. Բարի մայր Մարիամը. Թիֆլիս. 1905. Գ. 20 կ.

Կանոնք Ներսէսի Բ. կաթողիկոսի և Ներշապուհ Մամիկոնէից. Կանոնք Պարտաւի ազգ. ժողովի (Սիոն կաթողիկոսի). աշխ. նոյնի, արտ. Արարատից. Վաղարշապատ, 1905.

Օրացոյց 1906 թ. Լոյս. ծոցի և պատի. հրատարակութիւն Եղիշէ Թոփչեանի. Թիֆլիս։